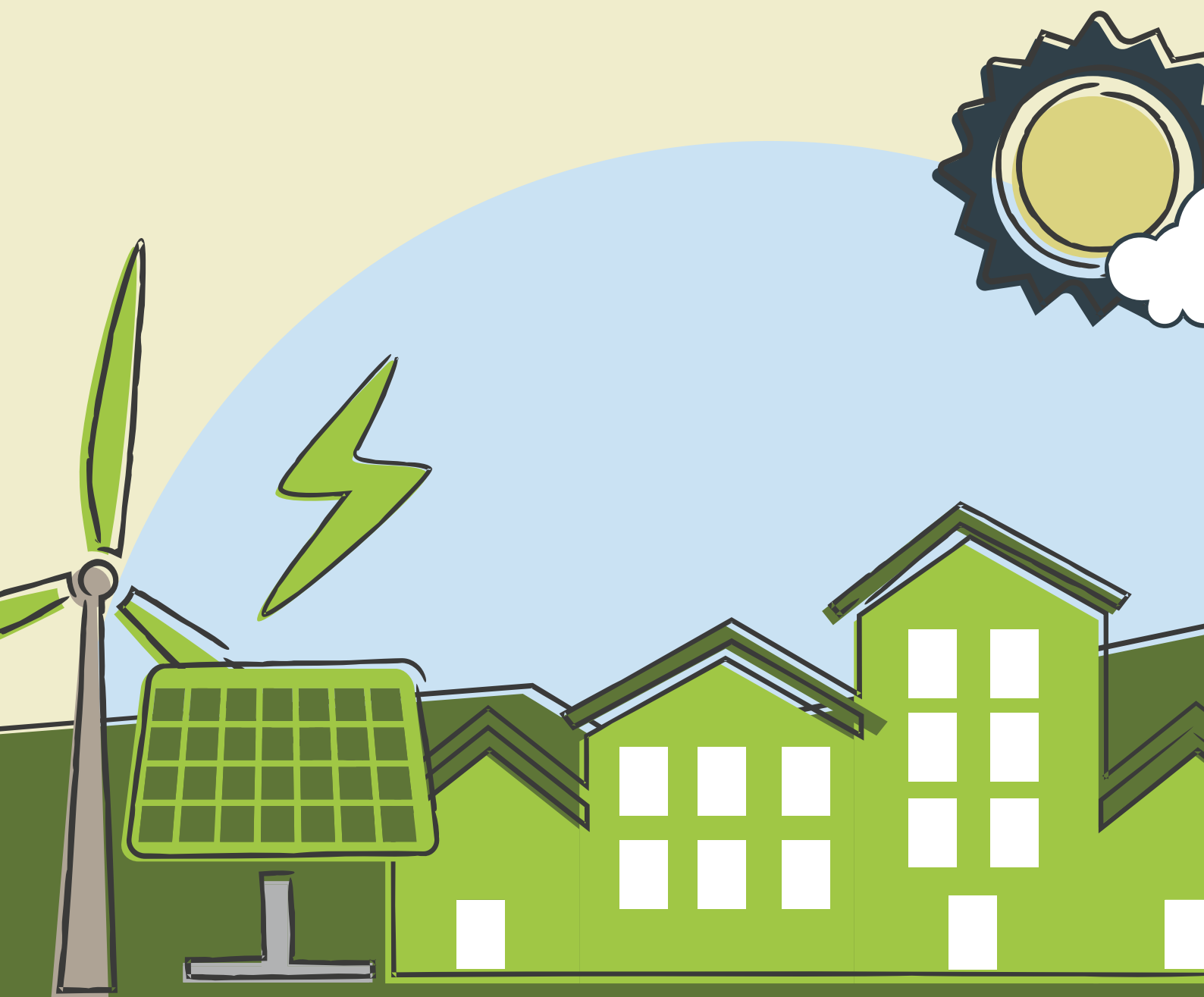

Redegørelse om muligheder
for kommunal deltagelse i
**ELPRODUKTION
BASERET PÅ
VEDVARENDE ENERGI**

ET **ENERGISK** NORDJYLLAND 2015

Energiplanlægning i Nordjylland

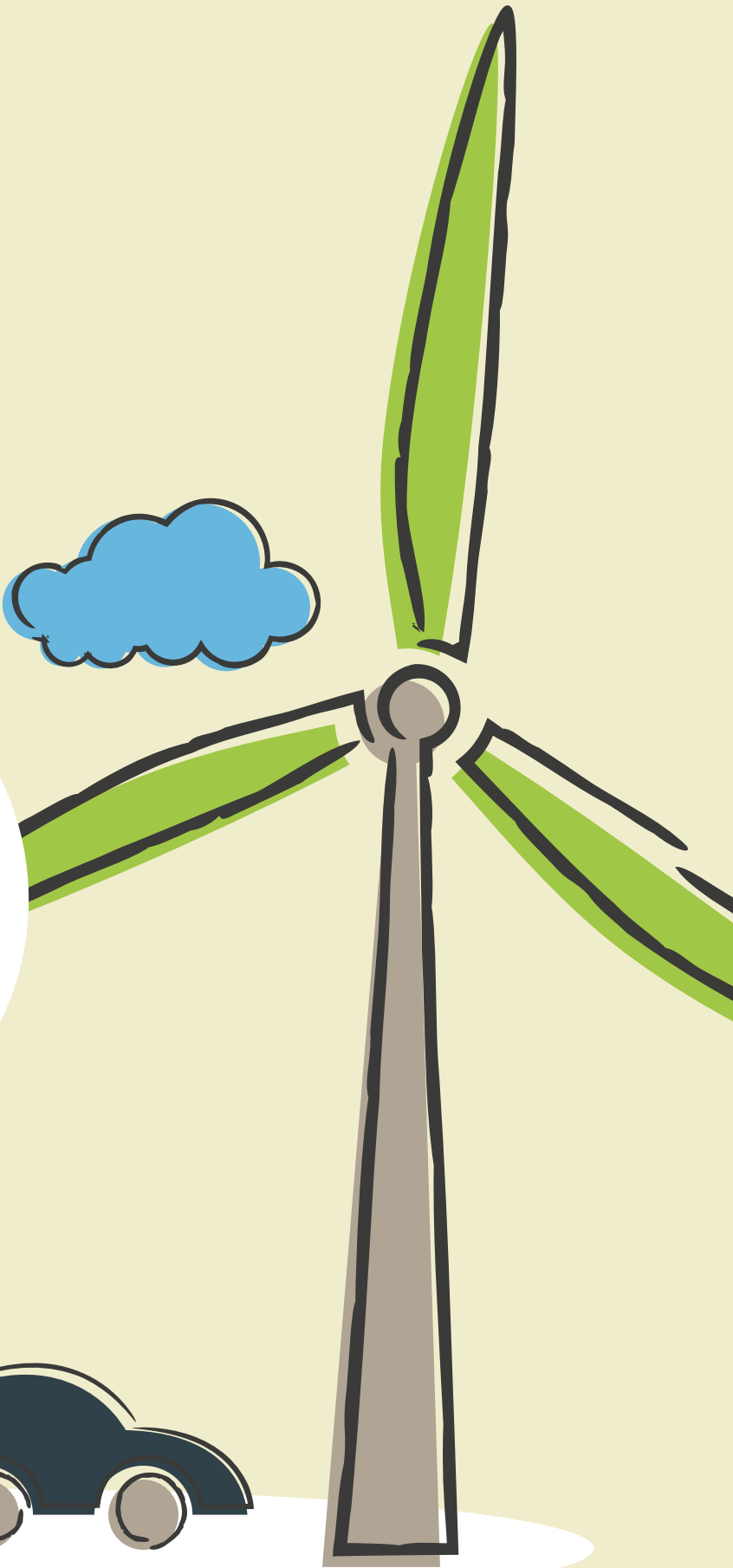
Udarbejdet af:

Advokatfirmaet
energi & miljø

Sagsansvarlig
Pernille Aagaard Truelsen
Partner, advokat (L), ph.d.

Sagsbehandler
Pernille Aagaard Truelsen
Partner, advokat (L), ph.d.

Åboulevarden 49, 4. sal
8000 Aarhus C
Telefon: 86 18 00 60
Mobil: 25 29 08 40
J.nr. 11837
paa@energiogmiljo.dk
www.energiogmiljo.dk
CVR: 31135427
15. september 2015

Redegørelse vedrørende organisatoriske betingelser for kommunal deltagelse i
**ELPRODUKTION
BASERET PÅ
VEDVARENDE ENERGI**

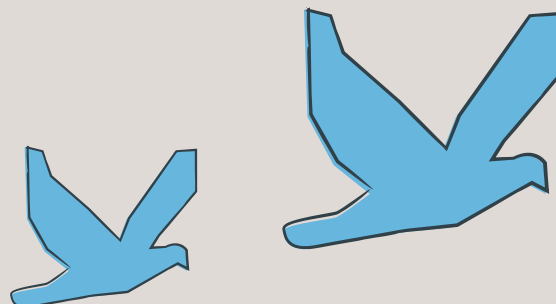

Indhold

1.	Indledning	4
2.	Generelle problemstillinger	5
3.	Scenarier.....	12
4.	Vurdering og anbefalinger	19

1. Indledning

I denne redegørelse beskrives og vurderes de organisatoriske betingelser, som bl.a. i medfør af elforsyningsloven gælder for kommuners deltagelse i elproduktion.

Der forudsættes som udgangspunkt at være tale om elproduktion baseret på vedvarende energi, herunder navnlig via solceller og vindmøller. Hovedparten af redegørelsens konklusioner kan dog udstrækkes til også gælde kommunal deltagelse i elforsyningsvirksomhed mere generelt. Hjemmelsgrundlaget for en række andre mulige aktiviteter på VE-områder som fx opgradering af biogas behandles særskilt i en anden redegørelse.

I redegørelsens afsnit 2 beskrives indledningsvis en række generelle problemstillinger på området og de organisatoriske krav, som kan udledes heraf. Det gælder bl.a. det helt grundlæggende krav om selskabsudskillelse af kommunal elforsyningsvirksomhed efter elforsyningslovens § 4, stk. 1, og elforsyningsregler om modregning i kommuners bloktilskud, når kommunen modtager midler fra elforsyningsvirksomheden i form af fx uddelinger. Herudover omtales bl.a. også VE-lovens regler om forkøbsret til vindmølleandele og de organisatoriske begrænsninger, som følger heraf.

Redegørelsens afsnit 3 indeholder en beskrivelse og vurdering af fire forskellige scenarier, hvor én eller flere kommuner deltager i elproduktion baseret på vedvarende energi med eller uden deltagelse af private investorer.

Alle scenarier opfylder de organisatoriske krav, der følger af elforsyningslovens § 4, stk. 1, forstået på den måde, at selve elproduktionsaktiviteten er placeret i et aktieselskab. Hvert scenarie beskrives og vurderes i forhold til de muligheder og begrænsninger, der gælder med hensyn til den enkelte kommunes ejerindflydelse, modregningsregler, finansiering med kommunegaranterede lån, grøn energipolitik osv.

Endelig indeholder redegørelsens afsnit 4 nogle sammenfattende konklusioner og anbefalinger på baggrund af gennemgangen i afsnit 3.

2. Generelle problemstillinger

2.1 ORGANISATORISKE KRAV TIL KOMMUNAL ELFORSYNINGSVIRKSOMHED

Elforsyning hører traditionelt til de opgaver, som kommuner antages at kunne varetage på ulovbestemt grundlag, dvs. med hjemmel i kommunalfuldmagten.

Med vedtagelsen af elreformen i 1999 blev markedet for produktion og handel med elektricitet liberaliseret. For at skærme kommunerne mod den øgede økonomiske risiko ved at agere på et kommercielt marked blev kommunal elforsyningsvirksomhed underlagt et krav om selskabsudskillelse.

Kravet fremgår af elforsyningslovens¹ § 4, stk. 1, hvorefter kommuner (kun) må deltage i elforsyningsvirksomhed, når virksomheden varetages af et selskab med begrænset ansvar.

Undtaget er alene netvirksomhed med færre end 100.000 forbrugere og produktion af elektricitet ved afbrænding af affald, der således fortsat vil kunne udøves af kommunen selv.

Ved elforsyningsvirksomhed forstås efter lovens § 2, stk. 1, i øvrigt produktion, transport, handel og levering af elektricitet.

Kravet om selskabsudskillelse i lovens § 4, stk. 1, omfatter således også elproduktion baseret på vedvarende energi, herunder i form af solceller og vindmøller.

Efter elforsyningslovens § 4, stk. 2, kan kommuner endvidere deltage i anden virksomhed, som har nær tilknytning til deres eksisterende elforsyningsvirksomhed.

Hvilke tilknyttede aktiviteter kommuner konkret vil kunne deltage i efter lovens § 4, stk. 2, er reguleret i bekendtgørelsen om tilknyttede aktiviteter².

Kredsen af tilladte aktiviteter afhænger af kommunens eksisterende elforsyningsvirksomhed (hovedvirksomheden). Hvis hovedvirksomheden fx består i elproduktion, kan kommunen deltage i følgende former for tilknyttet virksomhed hertil, jf. bekendtgørelsens § 3, stk. 2:

1. Udnyttelse af overskuds- og biprodukter fra elproduktion
2. Anvendelse af elproducerende anlæg som demonstrationsanlæg
3. Forsknings-, udviklings, og demonstrationsvirksomhed vedrørende egen hovedvirksomhed
4. Energirådgivning i udlandet vedrørende egen hovedvirksomhed
5. Serviceopgaver for andre elproduktionsvirksomheder vedrørende elforsyningsvirksomhed

Den tilknyttede virksomhed skal efter elforsyningslovens § 4, stk. 3, udøves på kommercielle vilkår i et selskab med begrænset ansvar. Dette selskab kan godt være det samme selskab, som hovedvirksomheden udøves i.

Kommunen kan deltage i elforsyningsvirksomhed og tilknyttede aktiviteter hertil enten alene eller sammen med andre. De øvrige deltagere kan omfatte andre kommuner, private investorer eller en kombination heraf som beskrevet nedenfor i afsnit 3.

Virksomheden skal blot være organiseret i et selskab med begrænset ansvar som krævet efter lovens § 4, stk. 1 og 2, hvilket i praksis vil sige et aktieselskab eller anpartsselskab.

¹ Lov om elforsyning, jf. lovbekendtgørelse nr. 1329 af 25. november 2013, som ændret senest ved lov nr. 1498 af 23. december 2014.

² Bekendtgørelse nr. 1133 af 27. november 2008 om kommuners og Energinet.dk's deltagelse i anden virksomhed, som har nær tilknytning til deres hovedvirksomhed efter elforsyningsloven

2.2 ELFORSYNINGSLovens MODREGNINGSREGLER

Modregningsreglerne i elforsyningslovens § 37 indebærer en form for skat på indtægter, som kommunen får for sin elforsyningsvirksomhed. Kommunerne er i øvrigt ikke skattepligtige, og lovgiver har til dels villet ligestille kommunerne med private virksomheder, som også på dette område er undergivet almindelig skattepligt.

Efter elforsyningslovens § 37, stk. 1, skal kommunen registrere modtagne uddelinger fra og vederlag ved afståelse af ejerandele i virksomheder, der efter den 20. februar 2003 driver eller har drevet elforsyningsforsyningsvirksomhed, eller direkte eller indirekte ejer eller har ejet andele i sådanne virksomheder.

Uddelinger omfatter fx udbetaling af udbytte i henhold til selskabsloven, men også enhver anden økonomisk fordel, der tilflyder kommunen fra dets forsyningselskab. Det kan fx være fordele i form af sponsorater af kommunale arrangementer eller afholdelse af udgifter, som ifølge lovgivningen påhviler kommunen.

Vederlag omfatter betalinger, som kommunen modtager fra tredjemand som vederlag for salg af ejerandele i selskabet.

Løbende overskud fra elforsyningsvirksomheden, som forbliver i selskabet eller anvendes til andre elforsyningsaktiviteter i selskabet efter lovens § 4, stk. 1, eller til tilknyttede aktiviteter i selskabet efter stk. 2, omfattes derimod ikke.

Modregningen sker med 40 pct. af rådighedsbeløbet, forudsat at kommunen indgår en deponeringsaftale med frigivelse af det resterende beløb over en 10-årig periode. Hvis beløbet ikke deponeres, modregnes der med 60 pct. af rådighedsbeløbet. Modregningsprocenten er i øvrigt uafhængig af, hvordan rådighedsbeløbet er opstået. Det er fx underordnet, om uddelingen eller vederlaget hidrører fra udbetaling af udbytte efter aktieselskabsloven eller fra kommunens salg af ejerandele til tredjemand, når blot beløbet er modtaget af kommunen.

Rådighedsbeløbet opgøres med udgangspunkt i kommunens bruttoprovenu, dvs. uden fradrag for kommunens indskudskapital.

Hvis fx kommunens oprindelige indskudskapital udgør 100 mio. kr., og kommunen sælger samtlige sine ejerandele i selskabet, vil der fortsat ske modregning med 40 eller 60 pct. af de samlede provenu. Det gælder, selv om provenuet ikke overstiger kommunens oprindelige indskudskapital, og kommunen således ikke har opnået nogen fortjeneste for det samlede projekt.

For de deltagende kommuner indebærer det, at kommunernes indskudskapital kun kan afstås eller uddeles til kommunerne igen ved samtidig modregning efter elforsyningslovens § 37. Det er således ikke nogen fordel for kommunen at indskyde kapital i selskabet.

Modregningsreglerne suppleres af elforsyningslovens § 37 a, stk. 1, hvorefter de samme virksomheder, som er omfattet af lovens § 37, stk. 1, heller ikke må påbegynde væsentlige nye aktiviteter, med mindre klima-, energi- og bygningsministeren meddeler sin tilladelse hertil.

Bestemmelsen i elforsyningslovens § 37 a, stk. 1, skal forhindre, at der i kommunale virksomheder opsamles kapital fra især el- og varmforsyningsvirksomhed, som derefter anvendes til andre kommunale aktiviteter uden modregning i bloktilskuddet.

Hvis ministerens tilladelse ikke opnås, skal kommunen snarest afhænde samtlige ejerandele i de pågældende virksomheder.

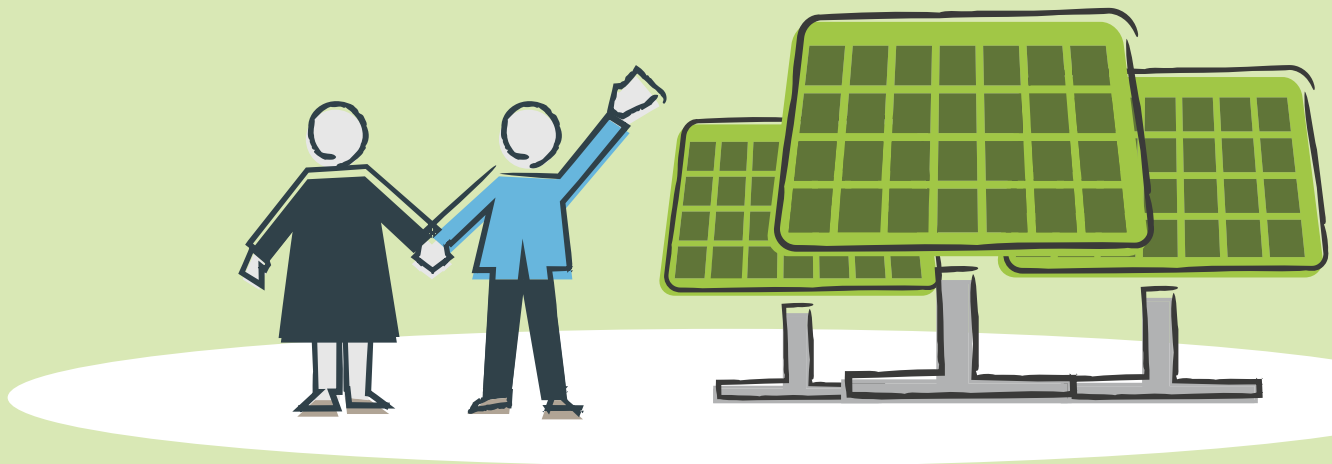
Som vilkår for en eventuel tilladelse kan ministeren ligeledes kræve, at kommunen afstår (en del af) sine ejerandele i virksomheden, eller at midlerne til de ny aktiviteter skal betragtes som uddelinger efter § 37, stk. 1, der således vil udløse modregning.

Forbuddet mod nye aktiviteter gælder efter lovens § 37 a, stk. 2, dog ikke, hvis de ny aktiviteter består i elforsyningsvirksomhed, kollektiv varmforsyningsvirksomhed, fjernkølingsvirksomhed, naturgasforsyning, vand- og spildevandsaktiviteter eller affaldshåndtering.

Selvom en ny aktivitet er tilladt efter lovens § 37 a, stk. 2, må midler fra en elforsyningsvirksomhed, varmforsyning og naturgasforsyningsvirksomhed dog under alle omstændigheder ikke anvendes til vand- og spildevandsaktiviteter eller til affaldshåndtering, jf. lovens § 37 a, stk. 3.

Reglerne om ny aktiviteter knytter sig først og fremmest til modregningsreglerne i elforsyningslovens § 37 og giver ikke kommunen hjemmel til at udføre aktiviteterne i sig selv. I forarbejderne til elforsyningslovens § 37 a understreges det således, at en kommune altid skal have hjemmel til at varetage eller deltage i en aktivitet andetsteds.

Er den pågældende aktivitet ikke omfattet af elforsyningsloven, herunder som en tilknyttet aktivitet § 4, stk. 2, skal aktiviteten således have hjemmel i anden lovgivning eller i kommunalfuldmagtsreglerne.

2.3 SKATTEMÆSSIGE FORHOLD

Kommunal deltagelse i elproduktion er en skattepligtig aktivitet for kommunen, uanset om aktiviteten udøves i særskilt selskab eller som en del af den kommunale forvaltning.

Skattepligten indebærer, at kommunen skal udarbejde en selvangivelse, såfremt der er el-produktion i kommunen, og indsende denne til SKAT, også selvom kommunen er skattefritagen i forhold til kommunens øvrige aktiviteter. Skattepligten gælder også, hvis kommunens eneste elproduktion består i solcelleopsæt på en kommunal daginstitution.

Såfremt den kommunale elproduktion er udskilt i særskilt selskab, skal selskabet betale selskabsskat efter de almindelige selskabsskatteregler.

Kommunens skattepligt er en nettoordning, således at kommunen kan fratække såvel driftsudgifter som skattemæssige afskrivninger på aktiver.

2.4 KOMMUNAL GARANTISTILLELSE

Energistyrelsen har den 14. maj 2013 om kommunale garantier til vindmøller imidlertid udtalt, en kommune som følge af den skriftlige hjemmel til deltagelse i elforsyningsaktiviteter efter elforsyningslovens § 4, stk. 1, 2. pkt., også vil kunne bruge midler, herunder indskyde midler, samt yde lån og stille garanti for de selskaber, som deres el-virksomhed drives i.

Hvis en kommune kun deltager med en andel i selskab, kan kommunen dog alene deltage i finansiering, herunder garantistillelse, med sin forholdsmæssige andel af den samlede ejerkreds deltagelse.

Endvidere skal kommunen af hensyn til de EU-retlige statsstøtteregler opkræve en garanti-præmie for garantien, som skal fastsættes på markedsvilkår.

Af de EU-retlige statsstøtteregler følger det endvidere, at garantien højst må stilles for 80 pct. af det udestående lån, hvis ikke garantien skal anses for at udgøre statsstøtte.

Økonomi- og Indenrigsministeriet har i en efterfølgende udtalelse af 4. juni 2013 lagt Energistyrelsens retsopfattelse til grund, således at kommuners garantistillelse til egne elforsyningsvirksomheder også efter kommunal tilsynspraksis i dag må anses for hjemlet ved elforsyningslovens § 4, stk. 1.

I samme udtalelse antager Økonomi- og Indenrigsministeriet antager i den forbindelse, at lånedispositioner foretaget af et selskab eller lignende med kommunal deltagelse, som alene vedrører kommerciel virksomhed, og ikke berører kommunens økonomi, ikke henføres til kommunen og som en følge heraf ikke henregnes til kommunens låntagning.

En sådan låntagning reguleres ifølge ministeriet ikke af lånebekendtgørelsen, men falder uden for denne. Det indebærer ifølge ministeriet, at en eventuel kommunal involvering via en garantistillelse ikke vil skulle henregnes til kommunens låneramme, dvs. svarende til effekten af automatisk låneadgang.

2.5 VE-LOVENS REGLER OM FORKØBSRET TIL VINDMØLLEANDELE

VE-lovens køberetsordning har til formål at øge den lokale interesse og opbakning til opstilling af nye, moderne vindmøller. Ordningen skal desuden bidrage til at stimulere den kommunale interesse i at sikre, at egnede arealer udlægges til opstilling af vindmøller i den kommunale, fysiske planlægning.

Selve køberetten er fastslået i § 13, stk. 1, i lov om fremme af vedvarende energi (VE-loven), jf. lovbekendtgørelse nr. 122 af 6. februar 2015.

Efter § 13, stk. 1, skal den der opstiller en eller flere vindmøller på mindst 25 meter på land eller havvindmøller etableret uden for udbud, først udbyde mindst 20 pct. af ejerandelene heri til de personer, som anses for køberettiget efter lovens § 15.

Køberettiget efter lovens § 15 er enhver person over 18 år, der ifølge folkeregistret har fast bopæl i en afstand af højst 4,5 km fra opstillingsstedet på det tidspunkt, hvor vindmølleandele udbydes til salg. Erhvervsvirksomheder er således ikke køberettigede.

Der gælder en række krav til, hvordan vindmølleandele skal udbydes til salg, herunder krav til selve udbudsmaterialet, jf. lovens § 14, stk. 1.

Endvidere følger det af lovens § 14, stk. 3, at provenuet fra udbuddet skal dække en forholdsmæssig andel af opstillersens omkostninger til projektet, dvs. være omkostningsbestemt.

Heri ligger netop ordningens værdi for de køberettigede set i forhold til prisen for vindmølleandele, der udbydes på kommercielle vilkår.

Hvis udbudspligten ikke iagttages, kan det medføre tab af retten til pristillæg.

Med hensyn til vindmølleprojektets organisering følger det af VE-lovens § 13, stk. 5, at vindmøller omfatter af køberetten skal drives i en selvstændig juridisk enhed.

Dette krav er opfyldt for selskaber med begrænset ansvar, herunder aktieselskaber, som kommunen deltager i med hjemmel i elforsyningslovens § 4, stk. 1.

Vindmøllerne kan endvidere drives i interessentskabsform. Det følger forudsætningsvis af lovens § 13, stk. 5, hvorefter det – hvis vindmøllen skal drives i en virksomhed med personlig hæftelse – skal det fremgå af virksomhedens vedtægter, i hvilket omfang virksomheden kan stifte gæld.

Køberetten vil herefter kunne iagttages ved salg af aktie- eller anpartsandele afhængig af, hvordan vindmølleprojektet er organiseret.

Normalt vil det for en kommunal elforsyningselskaber være mest fordelagtigt at etablere eventuelle vindmølleprojekter i en underliggende juridisk enhed, sådan at der ikke skal ske salg af andele i selve elselkabet, hvilket udover at reducere kommunens ejerandel også vil udløse modregning i bloktilskuddet.

2.6 VE-LOVENS REGLER OM TILSKUD TIL ELPRODUKTION

VE-loven indeholder regler om tilskud til elproduktion, som har til formål at understøtte VE-baseret elproduktion.

Ifølge VE-lovens § 35 a ydes følgende pristillæg til vindmøller på land, der er nettilsluttet efter den 1. januar 2014:

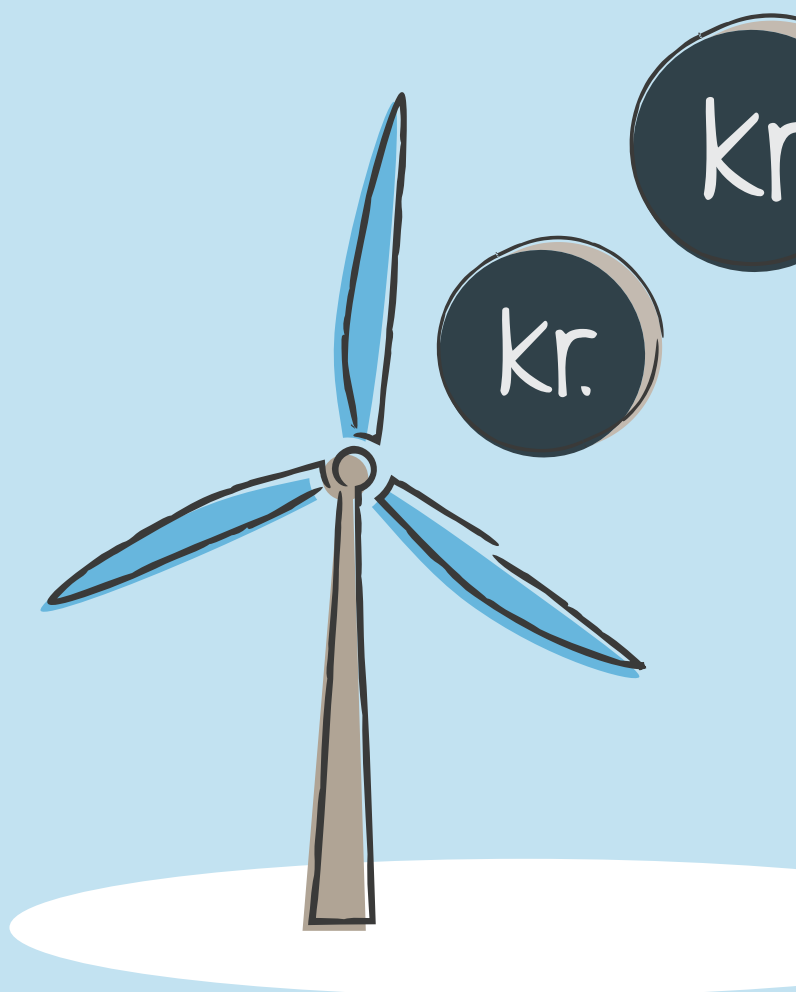
- Pristillægget udgør 25 øre pr. kWh, dog således at pristillægget og den fastsatte markedspris tilsammen ikke overstiger 58 øre pr. kWh.
- Pristillægget gives for summen af en elproduktion i 6.600 timer med vindmøllens installerede effekt (fuldlasttimer) og en elproduktion på 5,6 MWh pr. m² rotorareal.
- En godtgørelse på 2,3 øre pr. kWh for balanceringsomkostninger til elektricitet fra vindmøller i hele mølles levetid.

Loftet på 58 øre betyder, at hvis markedsprisen på el overstiger 33 øre/kWh, reduceres tillægget for hver øre markedsprisen stiger yderligere. Pristillægget ydes for en elproduktion, der afhænger af både generatorens effekt og møllevingernes størrelse, der regnes ud således: Mølleeffekt i MW gange 6.600 timer plus rotorarealet i m² gange 5,6 mWh/m². Når denne mængde strøm er blevet produceret, vil strømmen skulle afsættes til markedspris på el. Godtgørelse for balanceringsomkostningerne på 2,3 øre/kWh ydes dog i hele møllens levetid.

Hvis vindmøllen er tilsluttet i egen forbrugsinstallation og under 25 kW, også betegnet som husstandsvindmøller, er tilskudsreglerne efter VE-loven anledes, jf. lovens § 41. Afregning af tilskud til husstandsvindmøller sker efter den strøm, som møllen leverer til nettet og dermed ikke forbruges af husstanden. Husstandsvindmøller nettilsluttet senest den 19. november 2012 får et tillæg, således tillægget og den fastsatte markedspris tilsammen udgør 60 øre pr. kWh for strøm, som møllen leverer til elnettet. Dette pristillæg er tidsbegrænset til 12 år. Støtteperioden beregnes fra nettilslutningen. Husstandsvindmøller nettilsluttet den 20. november 2012 eller senere får et forhøjet tilskud. Pristillægget udgør 250 øre pr. kWh for vindmøller med en installeret effekt på 10 kW eller derunder. Hvis den installerede effekt er over 10 kW og op til 25 kW udgør pristillægget 150 øre pr. kWh. Pristillægget ydes i 20 år fra nettilslutningstidspunktet.

Hvis en landvindmølle er tilsluttet i egen forbrugsinstallation og over 25 kW, er der ikke mulighed for tilskud

efter VE-loven. Derimod er der mulighed for, at ejeren af vindmøllen kan anvende nettomålerordningen efter elforsyningslovens § 8 a, jf. nærmere bekendtgørelse nr. 1032, 2013 om nettoafregning af egenproducenter af elektricitet. Nettomålerordningen giver mulighed for, at elproducenten ikke skal betale PSO-tarif af det elforbrug, som producenten selv har produceret. Det er en betingelse, at elforbrugeren er ejer af elproduktionsanlægget, hvis nettomålerordningen skal anvendes. En kommune kan derfor som udgangspunkt ikke benytte nettomålerordningen, idet kommunen efter elforsyningsloven er forpligtet til at udskille elproduktion i særskilte selskaber. Kommunen har dog mulighed for at søge Energistyrelsen om dispensation fra selskabsudskillelseskravet. Hvis ansøgningen angår solcelleanlæg, er det dog Energinet.dk, der er myndighed i forhold til ansøgningen. Selvom kommunen ikke kan benytte nettomålerordningen, kan det alligevel være en fordel for kommunen at være opmærksom på ordningen ved etableringen af vindmøller. Fx således, at kommunen overvejer placeringen af vindmøllen under hensyn til, at møllen eventuelt kan sælges til en virksomhed med stort elforbrug, der kan benytte nettomålerordningen, når vindmøllens tilskudsperiode er udløbet.

2.7 VE-LOVENS REGLER OM GRØN ORDNING

VE-lovens §§ 18-20 fastlægger en grøn ordning, der giver mulighed for, at kommuner kan få støtte til grønne initiativer, i forbindelse med at kommunen giver tilladelse til opstilling af vindmøller, uanset om disse møller er kommunens egne eller andres. De nærmere regler for den grønne ordning er i bekendtgørelse nr. 400, 2009. Den grønne ordning administreres af Energinet.dk, der tillige har udarbejdet en vejledning om den grønne ordning.

Sigtet med VE-lovens grønne ordning er at sikre større accept af opstilling af vindmøller på land. Gennem ordningen gives der tilskud til at iværksætte anlægsarbejder til styrkelse af landskabelige eller rekreative værdier i kommunen og til kulturelle og informative aktiviteter i lokale foreninger mv. med henblik på at fremme accepten af udnyttelsen af vedvarende energikilder i kommunen.

Vedrørende kommuner i Nordjylland fremgår følgende af Energinet.dk's oversigt:

Region Nordjylland	Tilsagnsramme (kr.)			Udbetalingsramme (kr.)		
	Kommune	Grundlag	Udnyttet	Rest	Grundlag	Udnyttet
Aalborg	8.025.600,00	2.400.000,00	5.625.600,00	2.631.200,00	355.000,00	2.276.200,00
Brønderslev	5.203.000,00	2.004.713,64	3.198.286,36	4.331.800,00	863.750,00	3.468.050,00
Frederikshavn	1.760.000,00	0,00	1.760.000,00	1.408.000,00	0,00	1.408.000,00
Hjørring	3.484.800,00	0,00	3.484.800,00	0,00	0,00	0,00
Jammerbugt	8.972.040,00	1.224.366,16	7.747.673,84	3.155.240,00	557.241,16	2.597.998,84
Læsø	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Mariagerfjord	2.424.840,00	2.109.835,00	315.005,00	2.116.840,00	2.020.745,00	96.095,00
Morsø	528.000,00	0,00	528.000,00	1.584.000,00	0,00	1.584.000,00
Rebild	2.816.000,00	1.539.000,00	1.277.000,00	1.584.000,00	0,00	1.584.000,00
Thisted	4.576.000,00	2.605.899,25	1.970.100,75	2.930.400,00	404.999,25	2.525.400,75
Vesthimmerland	4.769.600,00	4.863.100,07	-93.500,00	4.769.600,00	4.769.600,00	0,00
SUBTOTAL	42.559.880,00	16.746.914,12	25.812.965,88	24.511.080,00	8.971.335,41	15.539.744,59

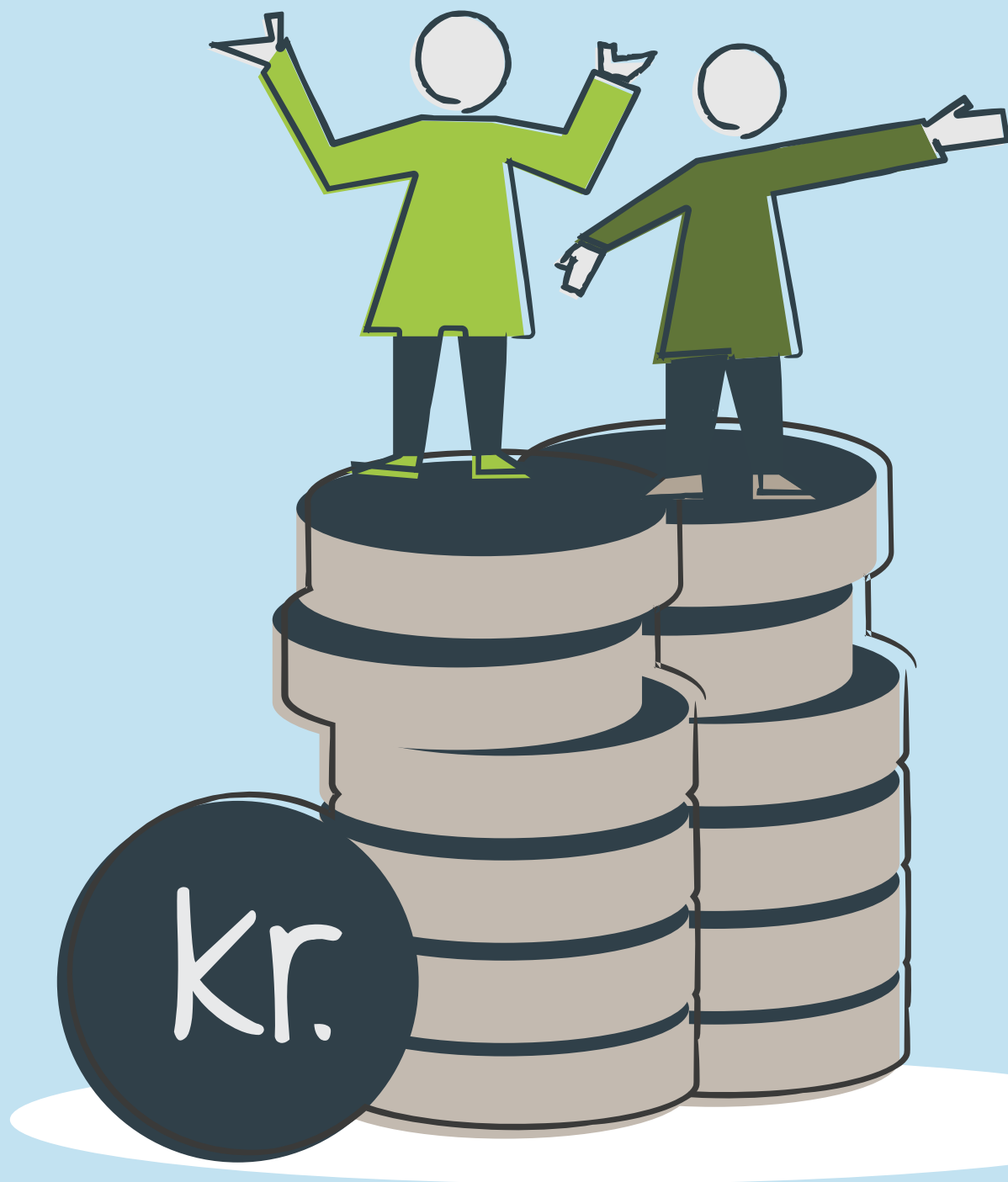
Tilsagnsrammen giver kommunerne mulighed for at få et overblik over, hvilket økonomisk potentiale ordningen har i relation til den enkelte kommune. Tilsagnsrammen opgøres på baggrund af vindmøller, som er nettilsluttet den 21. februar 2008 eller senere samt planlagte vindmøller, med fradrag af beløb, som kommunen allerede måtte have fået tilsagn til, og eventuelt udbetalt, i medfør af VE-loven.

Ved planlagte vindmøller forstås konkrete vindmøleprojekter, dvs. projekter, hvor der er udarbejdet VVM-redegørelse eller forberedt tilladelse til opstilling af vindmøllerne. Tilskudsbeløb for nye planlagte vindmøleprojekter vil blive tilføjet til tilsagnsrammen, når Energinet.dk gennem værditabsordningen får kendskab til, at planmaterialet kommer i offentlig høring. Hvis der er flere opstillingsforslag, tages der udgangspunkt i antal MW i hovedforslaget. Beløbet, og dermed tilsagnsrammen, vil blive efterjusteret i forbindelse med endelig godkendelse af planmaterialet samt ved nettilslutning.

Energinet.dk reducerer en kommunes tilsagnsramme, såfremt planlagte vindmøller ikke opstilles og nettilsluttes i helt eller delvist omfang, jf. VE-loven § 18, stk. 4, inden 3 år efter at tilladelse til opstilling er givet. Til grund for denne reduktion vil Energinet.dk anvende tidsfristen i henhold til lov om planlægning § 56, eller når kommunen orienterer Energinet.dk om, at planlagte opstillinger og nettilslutninger af nye vindmøller ikke bliver realiseret.

Udbetalingsrammen udgør den faktiske sum, som kommunen kan disponere over ved ansøgning om udbetaling af beløb fra ordningen. Udbetalingsrammen fastlægges på baggrund af vindmøller nettilsluttet den 21. februar 2008 eller senere med fradrag af beløb, som kommunen allerede måtte have fået i tilskud i medfør af VE-loven.

Udbetalingsrammen reguleres ikke ved senere ændringer af den tilsluttede effekt. Nettilslutningstidspunktet er således skæringsdag for definitionen af den effekt, som skal regnes med i udbetalingsrammen og dermed fastlæggelse af den faktiske sum, som kommunen kan disponere over ved ansøgning.

3. Scenarier

3.1 KOMMUNEN ALENE

En enkelt kommune kan etablere og drive elproduktion i et aktieselskab under kommunens forvaltning. Af hensyn til VE-lovens regler om forkøbsret vil konkrete vindmølleprojekter mv. kunne placeres i et underliggende interessentskab:

I dette scenarie vil Elselskab A/S kunne etablere og drive elproduktionsanlæg som fx vindmøller i regi af Vindmølleprojekt I/S.

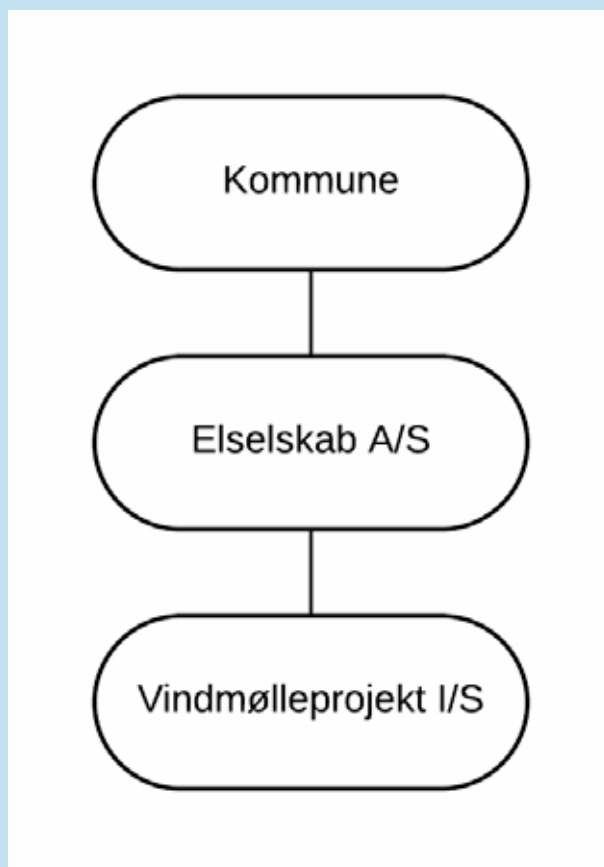
Kommunen vil efter Energistyrelsens praksis i henhold til elforsyningsloven kunne stille garanti for selskabets låneoptagelse til anlægsinvesteringen mod betaling af provision på markedsvilkår.

Da kommunens ejerandel i scenariet er 100 pct., vil kommunegarantien i henhold til elforsyningsloven kunne omfatte hele selskabets låneoptagelse. Efter de EU-retlige statsstøtteregler må garantistillelsen dog fortsat højst udgøre 80 pct. af de enkelte udestående lån eller andre finansielle forpligtelser, hvis ikke garantistillelsen som udgangspunkt skal anses for statsstøtte.

Selskabet vil kunne afhænde ejerandele i Vindmølleprojekt I/S som led i VE-lovens køberetsordning. Det vederlag, som selskabet modtager herfor, vil ikke udløse modregning i kommunens bloktilskud, så længe der ikke overføres midler til kommunen selv.

Ved salg af vindmølleandele til private vil en eventuel kommunegaranti skulle nedskrives tilsvarende, således at den kommunegaranterede andel af elforsyningsvirksomhedens samlede låneforpligtelser til hver en tid modsvare kommunens faktiske ejerandel i virksomheden.

Scenariet har væsentlige styringsmæssige fordele, idet kommunen som eneaktionær på selskabets generalforsamling selv vil kunne træffe beslutning om alle væsentlige anliggender vedrørende selskabet, herunder også om påbegyndelsen af nye projekter og om anvendelsen af selskabets midler i øvrigt.

Elforsyningslovens modregningsregler begrænser imidlertid selskabets muligheder for at anvende midler fra salg af fx vindmølleandele eller indtægter fra elproduktion uden for den eksisterende elforsyningsvirksomhed, da det i det pågældende scenarie vil forudsættes, at midlerne overføres til kommunekassen forinden.

Man kan derfor overveje en udvidet variant af scenariet for bedre at udnytte de anvendelsesmuligheder for elforsyningsmidlerne, som elforsyningslovens § 37 a, stk. 3, faktisk giver.

I det udvidede scenarie etableres og drives elproduktionsvirksomheden i regi af en eksisterende forsyningskoncern - hvis kommunen altså råder over en sådan:

Koncernmodellen har den fordel, at midler fra elproduktionen også vil kunne anvendes til fx fjernvarmeaktiviteter i regi af Varme A/S uden at komme i strid med modregningsreglerne, fordi midlerne forbliver i forsyningskoncernen og ikke overføres til kommunekassen.

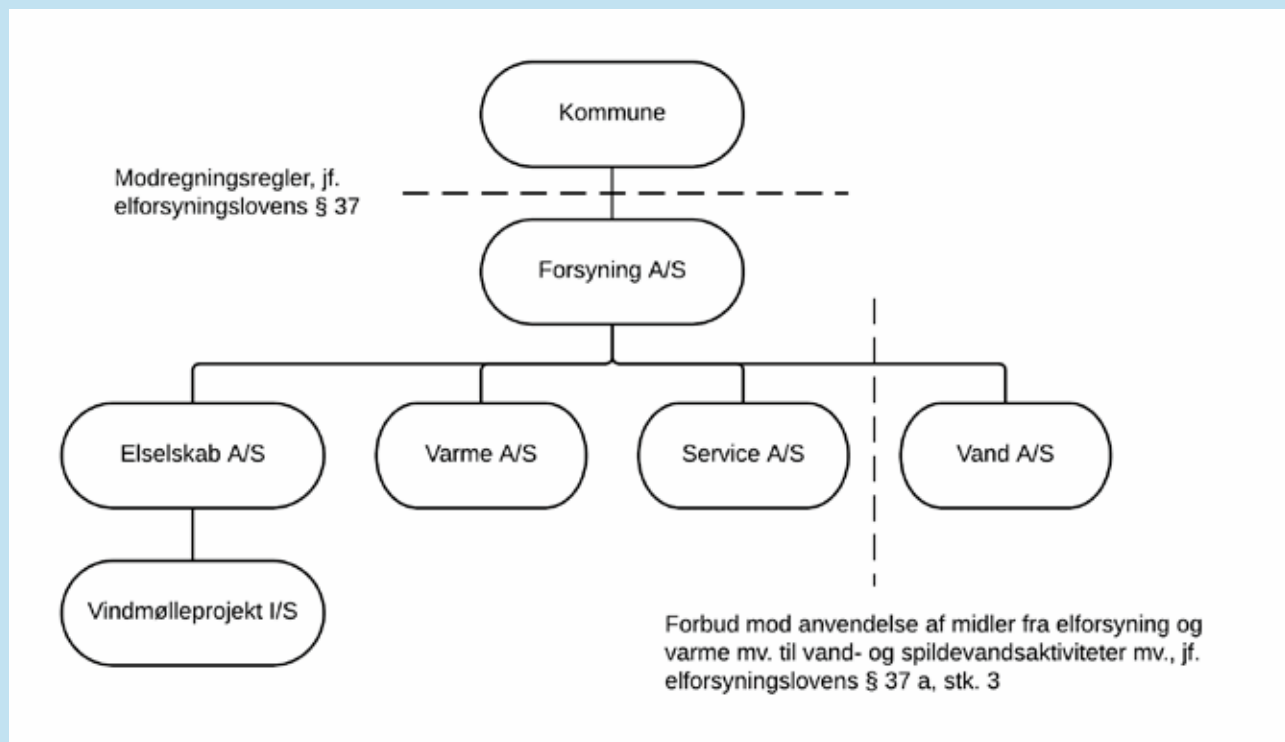
Derimod gælder der fortsat den begrænsning, som følger af elforsyningslovens § 37a, stk. 3, hvorefter elforsyningsvirksomheder ikke må anvende midler, som stammer

fra selve elforsyningsaktiviteten, fra kollektiv varmforsyningsvirksomhed, fjernkølingsvirksomhed eller naturgasforsyningsvirksomhed, på vand- og spildevandsaktiviteter eller på affaldsaktiviteter.

Når elforsyningsvirksomheden i koncernmodellen ikke blot kan etableres i regi af den eksisterende varmforsyningsvirksomhed, dvs. i Varme A/S, skyldes det, at kollektiv varmforsyningsvirksomhed i medfør af varmforsyningslovens prisregulering som udgangspunkt skal holde selskabsmæssigt adskilt fra kommercielle aktiviteter som fx elproduktion.

Det udelukker imidlertid ikke, at midler fra elforsyningsvirksomheden indskydes som kapital i varmforsyningsvirksomheden via Forsyning A/S.³

I henhold til varmforsyningslovens prisregulering vil forentningen af en sådan indskudskapital som udgangspunkt ikke skulle indregnes i varmeprisen, med mindre varmforsyningsvirksomheden selv opnår Energistyrelsens tilladelse hertil efter varmforsyningslovens § 20, stk. 2.

³ Derimod er det tvivlsomt, i hvilket omfang midler fra elforsyningsvirksomheden frit kan overdrages til varmforsyningsvirksomheden fx med henblik på at nedbringe varmeprisen eller med henblik på energisparetiltag mv. Det skyldes for det første, at kommuner efter varmforsyningslovens § 20 a, stk. 6, ikke må yde støtte til kollektiv varmforsyningsanlæg. Støtte, der ydes af kommunens elforsyningsvirksomhed, vil formentlig være omfattet af forbuddet, selvom elforsyningsvirksomheden er selskabsmæssigt udskilt fra kommunen. For det andet har Energistyrelsen i et svar af 23. januar 2015 til KL om kommunale solcelleanlæg understreget, at en overførsel af el-midler fra et selskab i en koncern til et søsterselskab, som driver varmforsyningsvirksomhed, ikke må stride med EU's statsstøtteregler.

Et sådan kapitalindskud uden krav om forrentning vil som udgangspunkt heller ikke kunne anses for støtte i strid med lovens § 20a, stk. 6, da bestemmelsens forarbejder udtrykkeligt udelukker "kapitalbevillinger" og "garantistillelse" fra bestemmelsens anvendelsesområde.

Det skal for god ordens skyld dog understreges, at man fra lovgivers side ikke ses at have forholdt sig til, om varmemforsyningslovens udgangspunkt om, at forrentning af indskudskapital ikke indregnes i varmeprisen, også er i overensstemmelse med de EU-retlige statsstøtte-regler.

De midler fra elforsyningsvirksomheden, der således indskydes som kapital i Varme A/S, vil varmemforsyningsvirksomheden fx kunne investere i energisparetiltag enten for at opfylde egne energispareforpligtelser eller for at kunne sælge overskydende energibesparelse til andre net- og distributionsvirksomheder.

Elmidlerne vil også kunne investeres i egentlig vedvarende energiproduktion på varmemforsyningsområdet som fx solvarme eller biogas.

I alle tilfælde gælder det, at de afholdte investeringer i medfør af varmemforsyningslovens prisregulering skal afskrives over varmeprisen, men altså ikke forrentes, ligesom varmemforsyningslovens afskrivningsregler tillader en afskrivningsperiode på op til 30 år fra idriftsættelsestidspunktet.

Samlet set vurderes en sådan anvendelse af elmidlerne altså at være til varmemforbrugernes fordel.

3.2 KOMMUNEN MED DELTAGELSE AF PRIVATE INVESTORER

Kommunen vil inden for rammerne af elforsyningsloven også kunne etablere og drive elforsyningsvirksomhed sammen med private investorer, når det blot igen forudsættes, at virksomheden udskilles i et selskab med begrænset ansvar.

Den private investor vil kunne deltage med en ejerandel i elforsyningssselskabet uanset, om dette er etableret direkte under den kommunale forvaltning eller indgår i kommunens eksisterende forsyningskoncern.

Af hensyn til modregningsreglerne og for det tilfælde, at den private investor opererer med muligheden for på længere sigt at udlodde et eventuelt overskud fra elforsyningsvirksomheden, bør kommunens ejerandel dog placeres i et holdingselskab under kommunen:

Kommunen vil også i dette scenarie kunne stille garanti for elforsyningsvirksomhedens låneoptagelse, men kun op til sin ejerandel i Elselskab A/S, ligesom garantien fortsat vil skulle nedskrives ved salg af eventuelle vindmølleandele til private efter VE-lovens forkøbsretsordning.

For anvendelsen af elselskabets midler gælder de samme begrænsninger, som hvis kommunen ejede elforsyningsvirksomheden alene.

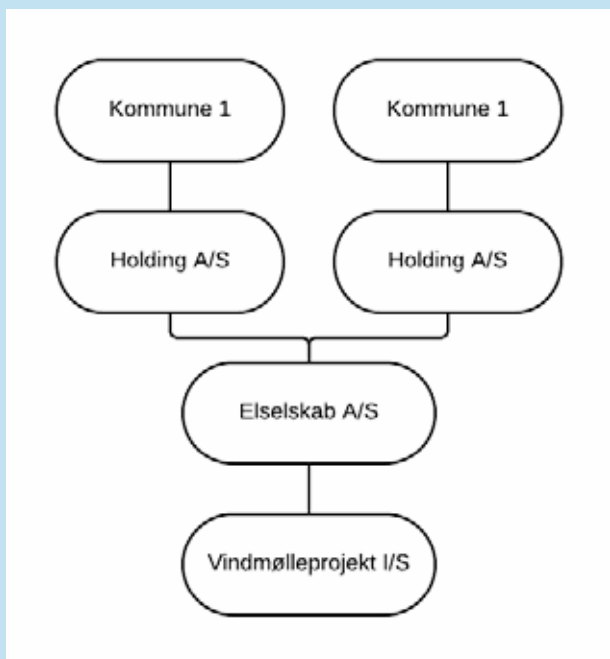
Hvis der under Holding A/S fx er en kommunal forsyningskoncern svarende til koncernscenariet beskrevet i afsnit 3.1, vil en udlodning af elforsyningsmidler til Holding A/S således ikke udløse modregning i kommunens bloktilskud i sig selv.

Derimod vil modregning kunne komme på tale, hvis de udloddede midler fx anvendes på vand- og spildevandsaktiviteter i strid med elforsyningslovens § 37 a, stk. 3.

Scenariet med privat deltagelse indebærer i sig selv en udvidelse af kommunens finansieringsmuligheder, men vel også andre fordele i kraft af den signalværdi, som ligger i offentligt-private samarbejder generelt, samt muligheden for at inddrage privat viden og – naturligvis inden for kommunalfuldmagtens rammer – tilgodese lokale erhvervsudviklingshensyn mv.

Omvendt vil det private engagent naturligvis ske på bekostning af kommunens indflydelse på driften og udviklingen af selve elforsyningsvirksomheden.

Ved indgåelsen af et kommunalt-privat samarbejde må det i alle tilfælde således anbefales, at parterne fastlægger en fælles ejerstrategi for selskabet, som tager hensyn til parternes forskellige forudsætninger og formål med indgåelsen af samarbejdet.

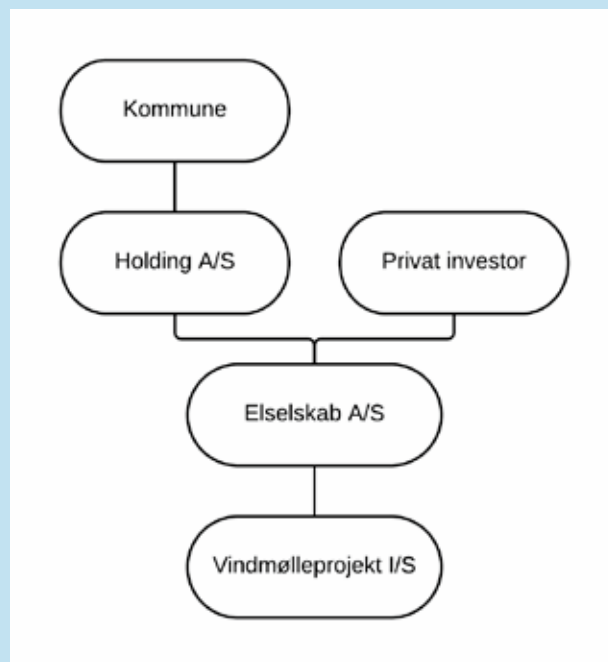

3.3 FLERE KOMMUNER I FÆLLESSKAB

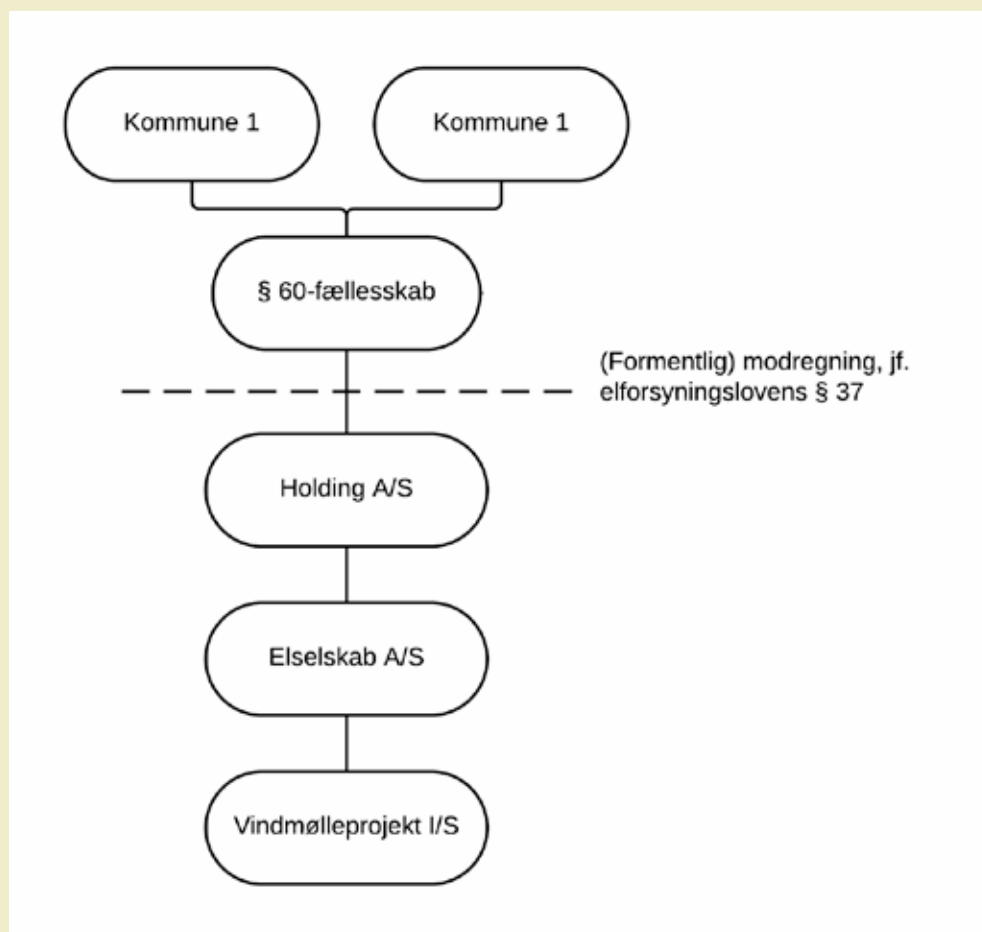
En kommunal elforsyningsvirksomhed kan også etableres og drives af flere kommuner i fællesskab, når blot elforsyningslovens krav om selskabsudskillelse er opfyldt.

Ligesom i scenariet med privat deltagelse bør elforsyningsvirksomheden af hensyn til modregningsreglerne under hver kommune dog placeres i et holdingselskab for det tilfælde, at den ene kommune uanset modregningsreglerne ønsker at udlodde et eventuelt overskud til ejerne:

Det skal for god ordens skyld bemærkes, at elforsyningslovens krav om selskabsmæssig adskillelse ikke vil være opfyldt, hvis den fælleskommunale elforsyningsvirksomhed etableres i regi af et § 60-fællesskab. Ansvar for § 60-fællesskaber er således ikke begrænset, som krævet efter elforsyningslovens § 4, stk. 1, da de deltagende kommuner selv hæfter for fællesskabets forpligtelser i deres egenskab af interessenter.

Derimod vil elforsyningsvirksomheden lovligt kunne etableres som et selvstændigt selskab med begrænset ansvar under et § 60-fællesskab:

Da uddelte midler fra elforsyningsvirksomheden formentlig vil udløse modregning i de deltagende kommuners bloktilskud allerede, når de modtages i § 60-fællesskabet, vil der som illustreret også her skulle indskydes et holdingselskab over elforsyningsvirksomheden.

Scenariet med fælleskommunal deltagelse – med eller uden § 60-fællesskab – indebærer naturligvis den fordel, at elforsyningsvirksomhedens potentielle finansieringsgrundlag øges, således at virksomheden kan påtage sig større gennemførelsen af større projekter, end hvis en enkelt kommune deltog alene.

Hver kommune vil således kunne stille garanti for elforsyningsvirksomhedens låneoptagelse op til sin forholds-mæssige ejerandel.

Ligeså naturligt fordrer samarbejdet mellem de deltagende kommuner dog også, at der lægges en fælles linje for selskabets aktiviteter i form en fælles ejerstrategi eller en bindende aktionæroverenskomst, hvoraf sidstnævnte altså vil være juridisk bindende.

Set i forhold til scenariet med privat deltagelse vil de potentielle skillelinjer ved et fælles kommunalt ejerskab formentlig i højere grad vedrøre lokalpolitiske forhold, som fx hvor i de deltagende kommuner et nyt vindmølleprojekt skal placeres.

Hvis det fælles holdingselskab placeres i et § 60-fællesskab, vil koordineringen af de deltagende kommuners ejerbeføjelser i øvrigt foregå i overensstemmelse med de beslutningsprocedurer, der fremgår af § 60-fællesskabets vedtægter.

For kommuner, der allerede samarbejder indbyrdes via et § 60-fællesskab på andre områder, vil der i sig selv således kunne være styringsmæssige fordele ved at placere elforsyningsvirksomheden i det eksisterende § 60-fællesskab.

Det gælder i hvert fald, hvis det eksisterende § 60-fællesskab omfatter andre forsyningsarter, herunder navnlig varmforsyning, hvor midler fra elforsyningsaktiviteten vil kunne anvendes inden for rammerne af elforsyningslovens § 37 a, stk. 3.

§ 60

FÆLLESSKAB

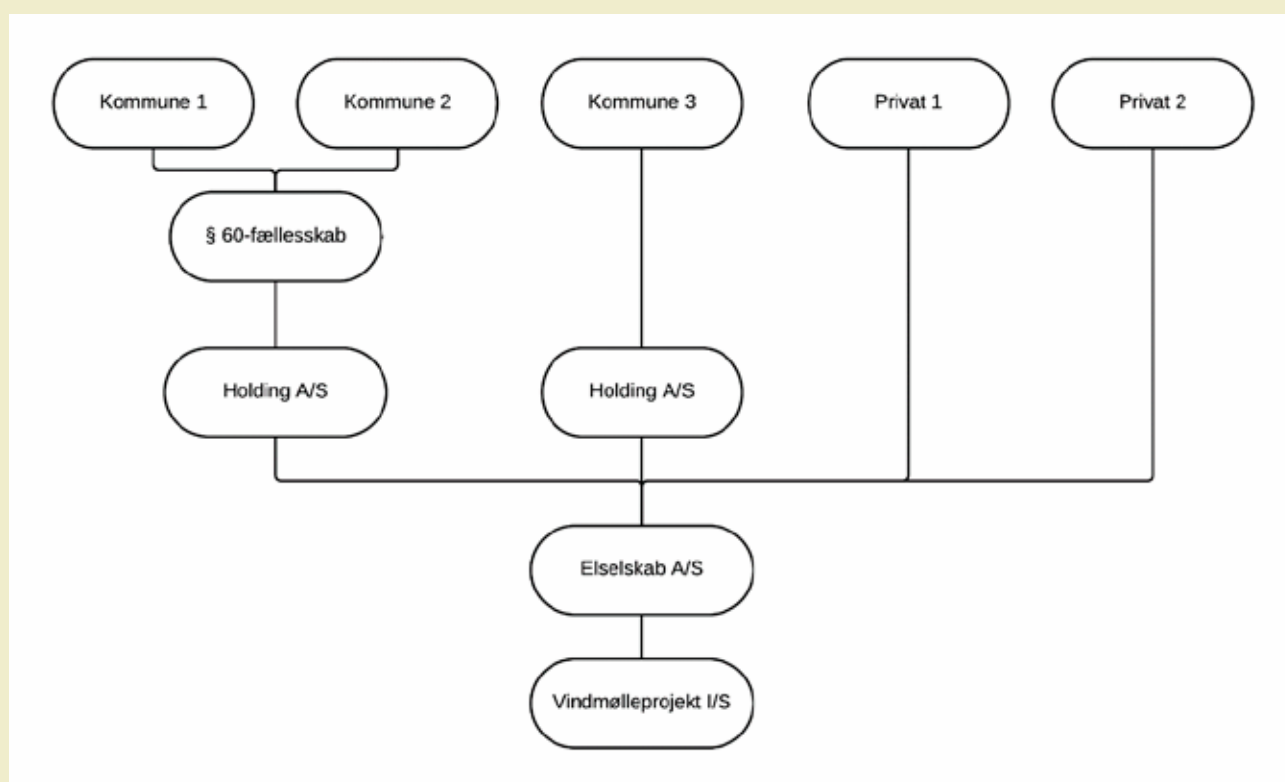
3.4 FLERE KOMMUNER I FÆLLESSKAB MED DELTAGELSE AF PRIVATE INVESTORER

Et scenarie, hvor flere kommuner deltager i elforsyningsvirksomheden sammen med en eller flere private investorer, kunne fx se ud, som følger:

Grundlæggende udgør dette scenarie en kombination af de to sidstnævnte scenarier ovenfor og indebærer som udgangspunkt derfor også de samme muligheder og begrænsninger.

Selvom kommunerne som illustreret også kan deltage via et § 60-fællesskab, vil det dog i praksis nok komplicere den daglige ledelse af elforsyningsvirksomheden væsentligt.

Kommuners respektive interesser i selskabet skal således da afstemmes på to niveauer, dvs. både i § 60-fællesskabet og i selve elforsyningsvirksomheden, hvor de private investorer jo alene deltager i ledelsen af sidstnævnte.

4. Vurdering og anbefalinger

Som gennemgangen i afsnit 3 viser, er de retlige ramme for organiseringen af kommunens VE-baserede elproduktion reelt ganske fleksible.

Om kommunen vælger at etablere og drive elproduktionen alene eller sammen med andre kommunale og/eller private investorer, bør i første række derfor også afhænge af de samarbejdsmuligheder, som faktisk byder sig til.

Ved fastlæggelsen af den konkrete organisationsform bør kommunen dog fortsat være opmærksom på de muligheder og begrænsninger, som det konkrete samarbejdscenarie indebærer.

Kommunale og private samarbejdspartnerne vil kunne se forskelligt på prioriteringen af fx klimahensyn overfor kommercielle hensyn eller hensynet til positiv eksponering af projektets (private) investorer, ligesom to eller flere samarbejdende kommuner vil kunne have forskellige opfattelse af, hvor de enkelte projekter geografisk bør placeres.

Parterne bør fra begyndelsen udforme en fælles ejerstrategi eller aktionoverenskomst om, hvilken teknologisk, forsyningsmæssig og geografisk retning virksomheden skal forfølge på længere sigt.

Kommunen bør herudover selv sikre sig, at elforsyningsvirksomheden organisatorisk placeres på en sådan måde, at eventuelle midler fra elproduktionen vil kunne investeres i nye relevante aktiviteter uden modregning i bloktilskuddet.

Pernille Aagaard Truelsen

Asger Janfelt

OM ET **ENERGISK** **NORDJYLLAND**

Et Energisk Nordjylland er et partnerskab bestående af 9 nordjyske kommuner samt Region Nordjylland og er støttet af Energistyrelsen. Projektet har til formål at kortlægge det nordjyske energisystem, herunder energiforbrug. Omdrejningspunkt for projektet er jobskabelse igennem omstillingen til en mere bæredygtig energiforsyning. I fællesskab og på tværs af kommunegrænser skal der arbejdes for et Nordjylland, der er selvforsynende med vedvarende energi. Se mere på hjemmesiden www.sepnord.dk.

FOR YDERLIGERE OPLYSNINGER **KONTAKT:**

THOMAS JENSEN (PROJEKTLEDER)

HJØRRING KOMMUNE
SPRINGVANDSPLADSEN 5

9800 HJØRRING

TELEFON: **72 33 67 20**

E-MAIL: **THOMAS.JENSEN@HJOERRING.DK**

REGION NORDJYLLAND

MORSØ KOMMUNE

Rebild
KOMMUNE

Hjørring Kommune

JAMMERBUGT
KOMMUNE

THISTED KOMMUNE
FØLG DIN NATUR

